

Велимир Петров

Раждането на овена

На няколко пъти ми се е налагало да пиша автобиографии. Навремето беше задължително, да са сравнително стерилни политически – откъм компрометиращи факти. Не сме и хранили илюзии, щото да не се знаят нещата – там горе; друго си е – тук долу, да си с по-спретната биография.

Най-добре бяха тия, с овчарско потекло, или поне от бедно работническо семейство. Като си няма човек в родата – поне един партизанин!

Като се разровиш, във всеки род можеше да се открият екземпляри, каквито ти са нужни в дадения политически момент, за една красива, стерилна и... тъкмо подходяща биография.

В моя случай, поле широко, хей-брей – за импровизации. Родове дълги – има от всички чешити; избирай според необходимостта:

По бащина линия си имах двама чичовци. Единият се запилял по света, още като юноша; обадил се вече петдесетгодишен от Аржентина. Чичо в чужбина! Крайно нелицеприятно! Не става! Да, ама другият – също се запилял; дълги години живял във Франция – но взел, че станал интербригадист в Испания! Значи – наш човек! Може! Хоп, в биографията! За другия – нито дума!

По майчина линия – двама вуйчовци. Единият – несретник; като малък паднал от Кея – надолу и си счупил крака, правил му го самоук костоправач и зараснал накриво – сакат човек; учил само до четвърто отделение. Занимавал се с каруцарлък – до тука става, но после, като навник, го натопили с краден от цигани кон, без интизапен билет и бил в пандиза като криминален. Не става втората половина; добре поне, че не е бил кулак или думбазин. Другият вуйчо – първата му половина, идеална: бил лична охрана на Найдено Киров, спартакovski команди и прочие червен актив; но втората половина – бил на лагер, изключили го от партията – трябва малко козметични манипулации!

Докато някои хора се справят по-добре! Сетих се за далечната рода – Руска Драгнева. Беше ми заместник директор в Техническото училище – като такава беше проклета; стрижеше наред и гонеше за фуражки; но като преподавателка по физика – царица: сладкодумна, умееше да ти го влее в главата, още от урока го запомняш завинаги.

Та, мисълта ми беше: лятото преди Девети бяхме евакуирани в лозята, в един къшк на Паскалеви, че имаше бомбардировки, уж за по-безопасно. Ходехме на съседния къшк на гости – именно у родата – Руска Драгнева. Нещо се суетяха. Мъжът ѝ – фашага, с ловната дружина ловили партизани; та го очесали преди дни – с автоматен ред, през гърдите.

Таман го превързваха, че присъствах. Фактически – гледах на двора, как дават лекарство на един бик: в устата му – захапано завързано дърво; на носа му халки и синджири; наливат му от една кофа, с фуния; реве, че се дере; дърпа се, рита. Уплаших се и избягах в спалнята – там пък: раните, кръв... Коментираха: добре, че било шмайзер – с малки патрони и ги плюел с малка сила, та оживял. Тогава той спасявал жена си – Руска била комунистка. След Девети – обратното, тя го спасявала. Запазиха си и имотите. Сега им дойдоха добре, наследниците въртят добра търговия.

Примери – с лопата да ги ринеш. Във всяка биография, изискана служебно, винаги има козметика и уйдорма. Затова ще дам, за пояснение, само такива данни относно това кога и защо съм се родил, белким с това изчерпим въпроса и дори да стане безсмислено да отговарям и на това – имало ли е изобщо смисъл, да се раждам.

Знаели ли са родителите ми, че хиляда деветстотин тридесет и девета година ще бъде определена за еталон, на довоенно е работел в момента; няма начин, да не е!

Знаел е, че стоките произведени през тридесет и девета година, ще са от здрав, довоенен материал; никакъв ерзац; без шупли, скрити дефекти и прочие. И ме е произвел!

На разположение съм, на съмняващите се, госпожи и госпожици, за оглед на място.

Когато се бракосъчетали, през... двайсет и шеста година, майка ми, като завършила тогавашния осми клас, сегашен дванадесети, задължително работела като селска даскалица години наред.

Тежки зими, байчото на училището с шейна и гъбини, чакал на междинни гари в понеделник да вземе и в събота – да върне даскалите; вълци, преспи и т.н.; изпуснали първото бебе. Брат ми Сашо, дошъл през... двадесет и девета. Майка ми, след това, много мечтала за момиченце, обезателно Виолетка; и да е беличко като баща ми; Сашо бил черничък като нея; като дете не можели да го разпознаят между циганчетата, струпани около духовата музика.

По тази причина, като ме поръчали десет години след брат ми; всичките пеленки, елечета, терлички и прочие бебешки подготовки – били в розово, името също било готово, както ви казах – Виолетка.

Работната ми Майчица във Великия четвъртък боядисала яйцата; рекла да си помогне с козунаците: тежко тесто; бух отвисоко, пак – бух, бух; разбутала ме – и съм проявил желание да взема участие във Великденските празници.

– Идва свако Жорж (баща ми), у дома; – ми разправя братовчедката

Лиляна, дванайсетгодишна тогава, а сестра ѝ Дора, на шест. – Тичайте да викате леля си Саша! Довечера Сашко (брат ми – десетгодишен) ще спи у вас! Голяма радост, като ни накарат да спим заедно! Цяла нощ: бър-бър, докато умалейме и заспим... Значи – почва се!!! Какво ли ще е бебето? На кого ли ще мяза?

Леля Саша, акушерката, дето ме е израждала; както и дечурлигата от цялата махла; живееше на Омуртаг, срещу д-р Назърви. Едра, бяла, гърдеста жена, със силно сплеснат нос и носово-гърлено говорене. Ако искате да разберете, как говореше, стиснете си носа с два пръста и опитайте, като гълтате някои букви... Точно така! Не е смешно!

Нямаше деца и после си осинови един Жорко, мой връстник, често играехме у тях. Все ми напомняше: Знаеш ли, че аз те израждах? Майка ти искаше момиченце, пък аз ѝ викам, пак е пишорко, ако не го искаш, дай ми го! Такова едно, бяло, бяло бебе, ръчичките и кълчиците, навързани като на саламче...

Беше обичлива жена.

– Отидохме ние, – казва ми Лилянка – викаме: Лельо Саша, Лельо Сашо, айде идвай вече! Почна се! И слухтим до късно, ама никой не ни казва.

Сутринта: хайде, честито ви братовчедче, викат... и тъй! Какъв мъж стана само! Пък като плачеше, ти духах в устата, ти правеше: ъ-ъ-ъ-х, ъх, давеше се, аз мислех, че ти е хубаво, щото не плачеше вече – щяла съм да те задуша.

Та, съм роден в ъгловата стая, на две улици едновременно! На сгъваемата пружина; на която спях докато отидох войник. При поредното почистване на къщата, дъщеря ми щеше да я изхвърли, както и много вещи, които не ѝ говорят нищо. Видях навреме и я спасих. Сантименти! За какво говорехме? А, да! Казах – на две улици, а не като някои по-хилави бебета – само на една улица; или още по-лошото, да няма въобще наблизно никаква улица.

Великденът греел с пълна сила; Мама си отдъхвала, леко подпряна тъй, че да вижда през прозореца и да чете вестниците. Търсела ми в гъмжилото от имена – име! Щото, не идело някакси, един пишорко, дето викала Саша акушерката, да го кръстиш Виолетка; а Виолетчо тогава още нямало! Дори Райко Алексиев, пречукан след Девети за острия си език, пишел едни смехории, че криворазбраната интелигенция си кръщавала (уж) децата, с модерни, чуждоземски имена, а фамилиите им – са си старите и се получавали едни конфузии, като: Жозефина Черногзова; Наполеон Фъстъков; Офелия Гърмидолска; Еделвайс Шаранов и

прочие словесни красоти – не помня оригинала и си съчиних примерите.

То пък, за Великден – много имена по вестниците! Всеки все намирал за нещо да съобщава; такъв бил редът – не само за политика да се говори, като сега. Всеки си давал информацията и получавал такава. Имало и поменик от имена на лекари, които като именници, в деня на именния си ден, не приемали болни. – Хоп! Ето: Д-р ... Едикойси Едикойсев Едикойсев, на пети април, не приема болни! Презимето и фамилията съвпадат! Рождената дата – същата!

Така ми е избрано името, още повече – било популярно от пиесата на Бранислав Нушич – Доктор. След години прочетох в един Именник за разрешени в България имена, че означавало Повелител на света и било еквивалент на руското Никита и на гръцкото – Никифор. Друго си е да знаеш, за какво става дума!

Като ми измислила името, Мама се успокоила, дремнала, но скоро се събудила от рев и чудо.

– Много ревливо беше, мама! – си спомняше тя, без да се оплаква, забележете! – Напълни ми душата: бял, бял, рус – доскоро стоеше кичура със златна косица, сини очички! Какво стана после? Потъмня ти косата, очите – кафяви и космяса, рунтавяса, като орангутан... пък баща ти е чист, излишен косъм няма! Що стана така?!

– От бройлерите е! Нещо слагат в смеските! Стимули за бързо надряване; у мен избива в четината. Знаеш ли, – казвах ѝ – колко девойки, гледаш ги – с модерни чорапогачи, с някаква фантастична плетка, доближиш рисковано – те нямали време да се депелатоарират... или оскубят.

Не искам да злоупотребявам с невежеството на Някои, че ето, види-те ли, не можело да се помни толкова отдавна... Помня си! Неща които пряко са ме засягали и впечатлявали.

Помня, като се засилвам да вървя, клатя се на саламените си крачета... и бух – на торба, пълна с парцали. Памперси почти нямаше. Като ме слагаха да спя, сам напомнях: тобата, тобата!

Помня, седнали сме на цукалата, с приятелката ми, съседското момиченце, две години по-голямо, в антрето. Вратата към двора отворена, слънце – лято! Само по ризки. Тя – умничка, много знае, но все да пита, за всеки случай:

– Лельо Любче, защо Вили има пишора, а аз не?

– И ти ще имаш, като порастеш!

– Да, ама той е по-малък от мене – недоволства кротко Ани. За нея ще стане дума пак, някъде; беше ми другарче до едно време; после

имаше разместване на пластове – по място и време, рядко се виждахме; както си беше умничка от малка, така и продължи, та чак до професор в СДУ-то, но въпреки това – пак си е умничка...

Сякаш беше вчера: мама седнала на същата тази пружина, с камара чорапи за кърпене, една дървена гъбка, за издуване на чорапа, боде ли, боде. Аз – в краката ѝ, с моите си работи: дали с пъстрите дървени чуканчета, с доминото или с книжките с рисунките на Вадим Лазаркевич. Според сезона, отвън ще долети протяжното пеене на калайджията, тикваря, дърваря, продавача на вар, бозаджията, млекаря, ескиджията (вехтошара)... И си приказваме; тя нали е учителка, неусетно ми е вливала в кратунката уроците си. Рано научих буквите, да чета наред каквото ми падне, да пиша – първо с печатни букви. Това – до петата година. Сигурен съм, щото петия ми рожден ден е винаги пред очите:

На пети април, четирийсет и четвърта година, още от полунощ бяхме в окопите. Изсипвахме бомбите по цистерните с бензин в Гюргево или в Дунава. Запушвахме ушите и отваряхме устата, докато бомбата вие, нейде горе, тънко, по-дебело, още по-дебело и – трясне! Децата, всеки в някой родител – притихнали. Нали сме деца, все пак играехме, въпреки всичко: Го-о-ошо, де си-и-и?; Ту-у-ук съ-ъ-ъм!; Та-ам сто-о-ой! Сигурно сме го чули първо от някои разделени и с мелодичността си ни е покорило – нещо като припев през всичките ни окопни бдения. Понякога сънувам очакването на новата вълна самолети, трясъците и миризмата на окопи. А как бучат моторите, как вие сирената! Немската зенитка чатка страхотна и непрекъсната.

Окопите – облицовани с фугирани, лъскави тухли; от двете страни с пейки и осветени от акумулатори; на изходите дежурят цивилни възрастни с каски и ленти на ръкавите. Не пускат да излизаме преди отбоя; но и така, през осветеното петно на входа се виждат гейзерите на бомбите.

Хора разни: едни – апатични, гледат в нищото, стиснали скули; други – плачат; бай Цвятко разказва спомени, като бил в руски плен в Казан.

На разсъмване дадох отбой, колкото да се тоалираме. Раздадох поканите за гостито ми. Направих ги от най-хубавата хартия: блокче със Симеончо на корицата, от бате Митко – книжарница Баба Тонка. Стигнаха ми два листа. Различна рисунчица, и разкривено, с печатни букви: Гошо, ела ми на гости!

Мама беше готова с черпенката. Имаше соленки с ким; нейни си кифлички с разни пълнки: от локум до вишни; имаше често правения

фалшив хайвер от майонеза с грис и – две капки рибено масло; като му свикнеш, се ядваше.

Отбоя го дадоха към три следобед. Тичахме и се блъскахме – толкова слънчево след мрака на окопите. Към четири се наредихме около бродираната на цветчета покривка. Помня всичките си подаръци от него ден. Нали война, най се радвахме на военни играчки; един огромен танк – навиваше се с голямо ключе, можеше да завива и от време на време стреляше. Всички момчета с респект играеха с него.

Получих и една смешна играчка: от кукичка се откачаше тежест – чувал, падаше на главата на паляче с мърдащи ръце и крака, то се спускаше по висока кула, нагнетяваше някаква пружина и се изкатерваше отново. И така – докато му се развие пружината. А колко книги и блокчета с боички!

Надвечер дойдоха чичо Пенюви, братовчеди на Татко. Лилито, дългокрако, черно дяволче; като мъжкарана – веднага грабна танка и понечи да го навие обратно. Викнах – всички знаеха, че така му се къса пружината; сам бях зяносал доста играчки; показах й как трябва, въпреки, че много добре знаех, че знае... Лилито ме загледа в упор, без да мигне... и бавно, на инат, продължи да навива обратно... х-р-уссс... и загуби интерес към него. Взе да се глези нещо на майка си, омазана с крем. Беше съвършена, петгодишна злодейка. След години стана красива, висока жена, испански тип, но не се разкая за простъпката си.

Като най-малък между братовчедите ми, обичаха да ме дразнят: бил съм много смешен като беснея. Беснял съм на няколко теми, но най-много за Мама.

Понеже беше брюнетка, знаейки предварително реакцията ми, започвах, уж спокойно: Защо ти е тази мама Любчи – тя не е хубава, я виж колко е черна и грозна... Задействал съм автоматично: Убава мама Убчи – не гозна! Понякога се увличаха и съм стигал до неутешим рев. Мама обичаше да си спомня до последните си дни, как съм я защитавал.

Повечето бяха братовчедки. Братовчедите – или много големи или много малки. Износвах сандалите и дрешките им – военно време. Никой не придиряше на децата – накъде им се отваря дзипа на панталонките или как се закопчава жилетката.

Братовчедките все се хилеха за нещо си, зяпаха като ме къпят на двора със слънчева вода и зад гърба на Мама ми правеха знаци с два пръста, сякаш режат нещо с ножичка... Въпреки лошите шегги, ги обичах много, мъкнех се след тях и знаех тайните им.

Като захитрях, подло си го връщах – обаждах някои и други

похождения.

На всичкото отгоре, бях (И съм!) голям инат!

Опълчвах се срещу Татко, а той беше избухлив! (Бързо му минаваше, аз съм същият!) крясваше... не помня да ме е удрял. Почервеняваше опасно:

– Джинсът ти... майни! Овен такъв!

– Ами да! Овен! Аз съм си – зодия Овен!

КРАЙ

© Велимир Петров

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/11605>]